

INFRAȚIUNEA DE TRAFIC DE FIINȚE UMANE – BAZE TEORETICE

THE CRIME OF TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS – THEORETICAL BASIS

Vadim SOLTAN, ORCID: 0009-0003-2372-1759
Serviciul Vamal al Republicii Moldova

CZU: 343.6:343.54:341.231.14

e-mail: vadimsoltan14@gmail.com

Every year, millions of men, women and children are trafficked around the world in conditions equivalent to slavery. Of these people, thousands are young women and girls lured, kidnapped or sold into forced prostitution and other forms of sexual servitude.

The relevance of the article consists in the study carried out on the analysis of the definition of the crime of trafficking in human beings, by studying the international legislation in force, as well as the national one; the involvement of international organizations regarding the eradication of human trafficking; the factors that cause people to become victims of traffickers; but also the efforts undertaken by the Republic of Moldova, through the institutions that have competences in the field of eradicating human trafficking.

Keywords: *human trafficking, crime, sexual exploitation, forced labor.*

INTRODUCERE

Traficul de ființe umane este o infracțiune și o încălcare gravă a drepturilor omului, care implică recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane prin forță, amenințare, fraudă sau alte mijloace pentru scopuri de exploatare, de obicei în scopuri comerciale. Exploatarea poate lua multe forme, inclusiv exploatarea sexuală, muncă forțată, sclavie modernă, traficul de organe, recoltarea de țesuturi corporale și altele.

Persoanele implicate în traficul de ființe umane adesea profită de vulnerabilitățile victimelor, cum ar fi sărăcia, lipsa educației, instabilitatea socială sau lipsa documentelor de identitate. Victimele traficului de ființe umane suferă adesea traume grave și încălcări ale drepturilor lor, iar combaterea acestui fenomen implică cooperarea între guverne, organizații non-guvernamentale și alte părți interesate pentru a preveni, combate și pedepsi traficanții și pentru a oferi asistență și protecție victimelor.

Pentru a combate traficul de ființe umane, guvernele, organizațiile non-guvernamentale și alte entități au adoptat legi și politici pentru prevenirea acestui fenomen, identificarea victimelor și aducerea traficantilor în fața justiției. De asemenea, există organizații care lucrează pentru asistența și recuperarea victimelor traficului de ființe umane și pentru sensibilizarea cu privire la acest fenomen.

Este important să înțelegem gravitatea traficului de ființe umane și să sprijinim eforturile de combatere a acestui fenomen pentru a proteja drepturile și bunăstarea celor mai vulnerabili membri ai societății.

Părțile implicate în lupta împotriva traficului de persoane se confruntă cu următoarele provocări principale: date limitate de cercetare, fluxuri mixte de imigranți, identificarea insuficientă a victimelor, teama de a coopera cu autoritățile, bariere culturale, cultură juridică limitată, lipsa și capacitatea redusă a personalului național.

Republica Moldova este o țară cu unele dintre cele mai ridicate rate de migrație, sărăcie și trafic de ființe umane cu toate că a atras o mulțime de finanțări și eforturi anti-traffic.

DELIMITĂRI CONCEPTUALE PRIVIND NOȚIUNEA DE TRAFIC DE FIINȚE UMANE

Legislația, politicile și strategiile actuale s-au dovedit inadecvate pentru a preveni sau a suprima traficul de ființe umane sau pentru a proteja drepturile omului a persoanelor traficate. Mai mult, în multe țări, polițiștii, guvernul și oficialii din domeniul imigrației ignoră, facilitează și chiar profită din acest comerț.

Traficul de femei a fost mult timp un subiect de preocupare internațională, dar a căpătat un nou sens în acest secol. Traficul nu mai este doar un termen rezervat pentru femei și fete forțate la prostituție. Conceptul modern de trafic este o combinație de definiții tradiționale de trafic și sclavie. Ca atare, traficul implică atât elementele de ispitire și înșelăciune din traficul tradițional, cât și exploatarea și practicile asemănătoare sclaviei din sclavia tradițională și munca forțată. Apariția acestui nou concept răspunde diversității practicilor de trafic din întreaga lume. De exemplu, băieții pakistanezi sunt vânduți pentru a deveni jockeys de cămilă în Dubai; copiii închiși în camere întunecate și umede fac brățări toată ziua în Mumbai, India; fetele adolescente vietnameze sunt vândute pentru prostituție în Bangkok, Thailanda; mexicanii surzi și muți sunt obligați să vândă bibelouri și să cerșească pe străzile din New York, S.U.A.; femeile nigeriene sunt vândute bordelurilor din Olanda și Italia; iar bărbații și femeile thailandeze sunt ținuți captivi, forțați să lucreze în atelierele din Comunitatea Insulelor Marianelor de Nord, întorcându-și toate profiturile către traficanții lor

Din punct de vedere istoric, traficul de ființe umane a fost definit în termeni de comerț cu femei și copii în vederea prostituției sau a altor „scopuri imorale”. Termenul „*trafic*” este, de asemenea, utilizat frecvent în mod interschimbabil cu „*contrabandă*” - mișcarea facilitată a migranților ilegali peste granițele internaționale pentru câștig economic, iar până în prezent, nu a fost niciodată definit cu exactitate în dreptul internațional [1].

În ciuda multor definiții divergente, există un acord că problema „*traficului de ființe umane*” implică două elemente cheie: recrutare / transport și muncă forțată sau practici asemănătoare sclaviei. Această legătură între transportul migranților și scopul transportului diferențiază „*traficul*” de „*contrabandă*” și plasează traficul printre practicile considerate „*forme moderne de sclavie*”. Mai mult, majoritatea experților sunt de acord

că traficul ar trebui definit ca implicând înșelăciune sau constrângere. Conform acestui punct de vedere, de exemplu, o femeie adultă care acceptă să migreze pentru muncă sexuală și își păstrează libertatea de mișcare și controlul substanțial asupra câștigurilor sale nu ar fi considerată, în general, o „persoană traficată”. Rețineți, totuși, că definiția traficului de femei utilizată de Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) nu necesită înșelăciune sau constrângere, ci include „orice transport ilicit de femei migrante și / sau comerțul cu acestea în scopuri economice sau de altă natură”. În plus, unele ONG-uri susțin că „traficul” nu ar trebui definit în termeni de constrângere sau lipsă de consimțământ, în special în contextul industriei sexuale. Argumentul lor de bază este că munca sexuală este inerent exploatoare și, prin urmare, consimțământul sau controlul femeii asupra situației sale este irelevant. [2, p. 4].

Această definiție se bazează aproximativ pe definiția utilizată sau recomandată de raportorul special al ONU pentru violența împotriva femeilor, grupul pentru drepturile omului și Consiliul inter-agenții pentru femei al președintelui (Statele Unite). Acesta este utilizat pentru a oferi un cadru pentru discutarea problemei traficului și nu este neapărat recomandat ca definiție legală.

Directiva Uniunii Europene 2011/36 / UE, privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, protejarea victimelor sale, cu data de transpunere 6 aprilie 2013, definește traficul ca fiind o infracțiune gravă, săvârșită adesea în contextul criminalității organizate, o încălcare gravă a drepturilor fundamentale, care este interzisă în mod explicit de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [3].

Articolul 2 din Directiva 2011/36 / UE definește infracțiunea privind traficul de ființe umane:

1. Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte intenționate sunt pedepsite: recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, inclusiv schimbul sau transferul controlului asupra acestor persoane, prin amenințarea sau utilizarea de forță sau alte forme de constrângere, de răpire, de fraudă, de înșelăciune, de abuz de putere sau de poziție de vulnerabilitate sau de acordare sau primire de plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care are controlul asupra altei persoane, în scopul exploatării.

2. O poziție de vulnerabilitate înseamnă o situație în care persoana în cauză nu are o alternativă reală sau acceptabilă decât să se supună abuzului implicat.

3. Exploatarea include, cel puțin, exploatarea prostituției sau alte forme de exploatare sexuală, muncă forțată sau servicii, inclusiv cerșetoria, sclavia sau practici similare cu sclavia, servitutea sau exploatarea activităților infracționale sau îndepărtarea organelor.

4. Consimțământul unei victime a traficului de ființe umane pentru exploatare, indiferent dacă este intenționat sau real, nu este relevant dacă a fost utilizat oricare dintre mijloacele prevăzute la alineatul (1) al Directivei.

5. Atunci când comportamentul menționat la alineatul (1) implică un copil, acesta este o infracțiune care se pedepsește cu traficul de persoane, chiar dacă nu a fost utilizat niciunul dintre mijloacele prevăzute la alineatul (1) al Directivei [4].

De remarcat este și definiția traficului de ființe umane din Protocolul de la Palermo, ce a fost rezultatul a doi ani de negocieri la Centrul ONU din Viena, pentru prevenirea criminalității internaționale. După lungi dezbateri dintre organizațiile religioase și feministe, pe de o parte, și ale apărătorilor drepturilor omului, pe de altă parte, au definit traficul de ființe umane ca: „*recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințarea sau utilizarea forței sau a altor forme de constrângere, de răpire, de fraudă, de înșelăciune, de abuz de putere sau de poziție de vulnerabilitatea sau acordarea sau primirea de plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra altei persoane, în scopul exploatării.*”[5, p. 42]

FACTORII FAVORIZANȚI AI TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

Circumstanțele sociale și economice din țările de origine, cunoscute și sub numele de factori push, influențează victimele și exploatatorii și facilitează săvârșirea traficului de ființe umane.

Potențialele victime ale traficului de ființe umane se confruntă cu circumstanțe personale nefaste, lipsă de educație, niveluri ridicate ale șomajului și niveluri de trai scăzute, discriminare de gen sau inegalități pe piața muncii; pot experimenta încălcări ale drepturilor omului și situații abuzive sau să fugă din zonele de conflict.

Factori de împingere

Există o serie de condiții sociale și economice care influențează atât acțiunile victimelor, cât și ale exploatatorilor și facilitează apariția traficului de ființe umane. Dintre aceștia, mai mulți factori de împingere se găsesc în mediul local al victimelor și al traficanților, deoarece aceștia împărtășesc adesea același mediu național și cultural [6].

Traficanții încurajează victimele să întreprindă inițiative periculoase, adesea bazate pe promisiunile unei vieți mai bune.

Victimele traficului sunt întotdeauna persoane vulnerabile. Deși fiecare caz are propriile sale caracteristici dinamice și specifice, persoanele vizate de traficanți trăiesc de obicei în circumstanțe personale nefavorabile. Recrutorii folosesc în general aceste condiții complicate pentru a manipula victimele.

Este posibil ca victimele să se confrunte cu probleme familiale, lipsa oportunităților de angajare sau lipsa educației; alții se pot confrunta cu discriminări de gen (sau altele) sau inegalități pe piața muncii. În anumite cazuri, aceștia pot fi expuși unor situații violente și abuzive, iar alții pot experimenta încălcări sistematice ale drepturilor omului.

Copiii traficați sunt susceptibili de a fi expuși violenței domestice și / sau pot avea un venit familial foarte mic. În unele cazuri de trafic de copii, familia victimei joacă un rol activ: copiii sunt vânduți sau trimiși unor străini sau altor rude, care se ocupă de exploatarea lor în întreaga UE, obligându-i să fie abuzați sexual, să devină cerșetori sau spărgători și menținându-i lipsiți de hrană sau folosind constrângerea psihologică.

În unele cazuri, victimele traficului de ființe umane pot fugi din zonele de război sau din zonele de conflict.

Factori de atracție

Există o serie de factori care fac unele țări mai atractive pentru traficul de ființe umane decât altele. De exemplu, traficanții se referă adesea la standardele ridicate de viață și la calitatea vieții care caracterizează unele state occidentale, numeroasele oportunități de angajare, salariile ridicate și condițiile bune de muncă.

Există mai mulți alți factori care au puterea de a influența comportamentul atât al victimelor, cât și al infractorilor. Acești factori definesc contextul societal, juridic, politic și economic al țărilor de destinație ale victimelor traficului de ființe umane și pot servi drept factori de atracție.

Ca urmare a crizei economice, există o cerere crescută pentru servicii de muncă ieftine. Deși consumatorii creează cererea de produse și servicii, inclusiv sexul comercial, munca casnică și îngrijirea personală, doar câțiva dintre ei sunt conștienți de obligațiile contractuale și condițiile de muncă [7] ale angajaților. De exemplu, în țările în care prostituția este legală și reglementată, este posibil ca munca sexuală să fie afectată de cererea de forță de muncă ieftină.

Numeroasele comunități străine din diaspora stabilite în întreaga UE servesc drept puncte fierbinți pentru migranți, unde pot găsi rețele de rudenie și etnice, limbi și obiceiuri comune cu colegii de naționalitate [8].

Prezența acestor comunități străine în aproape toate orașele UE oferă sprijin logistic infractorilor străini implicați în traficul de ființe umane care deseori folosesc aceste locații, în special în timpul transportului și al adăpostirii victimelor lor.

Factori facilitatori

Toleranța socială sau lipsa conștientizării publicului pot crea un mediu mai permisiv pentru anumite infracțiuni [9]. În contextul traficului de ființe umane, o toleranță generală față de condițiile de exploatare - în special atunci când privește lucrătorii străini - poate facilita săvârșirea unor astfel de infracțiuni și poate crește probabilitatea exploatarea de către infractori.

Diferențele dintre legislația statelor membre facilitează foarte mult activitățile grupurilor de criminalitate organizată implicate în traficul de ființe umane. Prin abuzul de lacune legislative și de diferențe între legislația națională, infractorii pot identifica, reacționa și chiar anticipa noi oportunități pentru infracțiuni. Canalele legale sunt abuzate în special de traficanții de persoane pentru a aranja intrarea victimelor lor în UE; căsătoriile forțate între victimele UE și migranții din afara UE sunt aranjate pentru a-și legaliza șederea. Ori de câte ori se adoptă o definiție mai extinsă a traficului de ființe umane într-un stat membru, infractorii își mută rapid activitățile în țări în care există încă o legislație mai permisivă.

Grupurile de criminalitate organizată implicate în traficul de ființe umane calculează riscurile, recompensele și efortul implicat, atât în termeni absoluți, cât și în comparație cu alte activități [10]. Unul dintre motivele numărului mare de persoane traficate și exploatate este profitul extrem de ridicat implicat, împotriva riscurilor relativ

limitate. Traficanții de ființe umane încearcă în mod constant să optimizeze profiturile în raport cu riscurile și costurile operaționale. În timp ce reducerea costurilor afectează în primul rând condițiile de viață ale victimelor - care pot fi private de hrană sau pot fi ținute în condiții extrem de proaste - principalul risc pentru infractori este detectarea de către oamenii legii.

CADRUL LEGAL NAȚIONAL CU PRIVIRE LA INCRIMINAREA TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

Mai mulți factori economici, politici și sociali deficienți - cum ar fi deteriorarea economică, violența crescută, discriminarea și instabilitatea politică - au determinat Moldova să devină o sursă semnificativă pentru traficul de ființe umane [11].

Deși în anii 1990, Europa de Est a apărut ca o sursă substanțială de victime ale traficului de ființe umane [12, p. 173–188], Moldova a fost considerată a avea cele mai ridicate rate de victime ale traficului de personae [13]. Un studiu a comparat cele mai grav afectate țări de această problemă din Europa de Est, inclusiv Belarus, Bulgaria, Moldova, România și Ucraina, și a constatat că Republica Moldova a avut de departe cea mai mare prevalență a traficului de ființe umane în țările studiate [14, p. 175].

Republica Moldova rămâne țara de origine, într-o măsură mai mică - țară de tranzit. În ultimii ani s-au înregistrat cazuri când Republica Moldova era și țară de destinație. Zona geografică a țărilor de destinație pentru cetățenii noștri s-a schimbat în mod constant în ultimii ani, noile țări de destinație apărând, în timp ce altele dispar. Principalele țări de destinație (după numărul de victime) sunt încă Federația Rusă, Turcia, Ucraina, regiunea Ciprului de Nord și Emiratele Arabe Unite. În același timp, sunt menționate alte țări noi de destinație, cum ar fi Israel, Azerbaidjan, Austria, Norvegia, Elveția etc. Au fost raportate cazuri și în Uniunea Europeană și anume: Germania, Republica Cehă, Italia, România, Spania, Polonia, Franța, Grecia. În același timp, trebuie remarcat faptul că, potrivit statisticilor Ministerului Afacerilor Interne, în ultimii ani a crescut numărul victimelor exploatare în țară și în unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului.

Tocmai de aceea, Republica Moldova și-a consolidat, în ultimii ani, legislația în legătură cu infracțiunea de trafic de ființe umane.

Legislația actuală a țării se concentrează pe patru domenii:

- 1) protecția victimelor;
- 2) urmărirea penală a infractorilor;
- 3) prevenirea infracțiunii; și
- 4) parteneriatul părților interesate.

Spre deosebire de alte țări, măsurile legislative din Moldova rămân „*extrem de greoaie*”. Legile există, însă au efect limitat asupra acestui gen de infracțiune. Cu toate acestea, măsurile legislative rămân critice în combaterea traficului, iar legislația prezentată de guvern este adesea primul pas în a împinge aceste eforturi înainte. Prin urmare, este necesară o examinare amănunțită a legislației pentru a rezulta o scădere a traficului.

Un plan național pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane („*Planul național*”) este creat, aprobat și distribuit de Parlamentul Republicii Moldova o dată la doi ani, în conformitate cu Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.

Ultimul Plan Național aprobat de Parlamentul Moldovei [15] a abordat perioada 2018-2023 [16] [17]. De altfel a reprezentat una dintre cele mai importante realizări din anul 2018, aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023 și Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia, prin Hotărârea Guvernului nr. 461/2018, aliniată la prevederile Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017-2019 și a Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022 [18].

O altă realizare importantă în domeniu a fost criminalizarea noilor forme de trafic de ființe umane. Astfel, conform modificărilor la Codul penal, art.165 alin. (1) ”Traficul de ființe umane” au fost introduse noi forme de exploatare a victimelor: „însușirea ajutoarelor, indemnizațiilor sau prestațiilor sociale, al folosirii ilegale în testări sau experimente medicale ori științifice”, dar și actualizarea metodelor de recrutare a victimelor: „răpire; sustragerea, tăinuirea, degradarea sau distrugerea documentelor; ținerea în servitute, în scopul întoarcerii unei datorii; amenințare cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei victimei sau altor persoane fizice sau juridice”.

De asemenea, la art. 206 alin. (1) ”Traficul de copii”, au fost introduse noi forme de exploatare a victimelor, de exemplu: însușirea ajutoarelor, indemnizațiilor sau prestațiilor sociale; folosirea ilegală în testări sau experimente medicale ori științifice; folosirea în calitate de mamă-surogat ori în scop de reproducere, adopția ilegală [19, 8].

Totodată, prin ratificarea instrumentelor internaționale, Republica Moldova s-a angajat să lupte împotriva traficului de persoane și, prin urmare, este monitorizată de evaluatori externi (Consiliul Europei Grupul de experți în combaterea traficului de ființe umane (GRETA), Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii, Oficiul ONU pentru toxicomanie și (UNODC) etc) pentru a determina gradul de punere în aplicare a prevederilor acestor instrumente.

Rapoartele naționale sunt pregătite anual pentru a monitoriza realizarea obiectivelor planificate și a rezultatelor scontate, prevenirea și combaterea traficului de persoane și gestionarea riscurilor. Constatările și recomandările acestor rapoarte reflectă necesitatea consolidării politicilor naționale pentru următoarea fază de implementare.

Până în prezent, politica națională în acest domeniu a fost realizată în conformitate cu planurile naționale de prevenire și combatere a traficului de persoane aprobate de guvern (6 planuri puse în aplicare din 2001) și Strategia pentru sistemul național de referință pentru protecția și asistența victimelor și a potențialelor victime ale traficului de persoane (2009-2016), adoptată de Parlamentul Republicii Moldova.

Implementarea acțiunilor prevăzute în Planul național pentru 2014-2016, precum și Strategia sistemului național de referință pentru protecția și asistența victimelor și

potențialelor victime ale traficului de ființe umane (2009-2016), a fost finalizată în 2016. Monitorizarea și coordonarea activităților incluse în cele două documente de politici separate au relevat o serie de lacune, cum ar fi: suprapunerea eforturilor și a resurselor, perioade și indicatori de raportare diferiți, sisteme diferite de colectare statistică etc. În acest context, a fost necesar să se pregătească un document strategic unic care să acopere toate segmentele existente de dezvoltare a politicilor în acest domeniu. Astfel, pentru a încorpora obiectivele strategice ale Guvernului în lupta împotriva traficului de persoane, a armoniza și a consolida eforturile instituțiilor și organizațiilor competente, a fost elaborată Strategia națională pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane pentru anii 2018-2023.

Obiectivul Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de persoane pentru perioada 2018-2023 este dezvoltarea durabilă a sistemului național de prevenire și combatere a traficului de persoane prin paradigma 4P.

Strategia va asigura continuitatea politicii guvernamentale de reformare a cooperării naționale și transnaționale între organizațiile guvernamentale, neguvernamentale și interguvernamentale pentru a pune în aplicare măsuri care vizează prevenirea și combaterea traficului de persoane cu scopul promovării drepturilor victimelor și a presupuselor victime ale traficului de persoane și egalității de gen. De asemenea, strategia facilitează implementarea Planului național de acțiune pentru 2017-2019 pentru implementarea Acordului de asociere al Republicii Moldova - Uniunea Europeană și a Planului național de acțiune pentru drepturile omului pentru 2018-2022.

În plus, Republica Moldova este parte la Convenția Consiliului Europei privind combaterea traficului de ființe umane, Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate și Protocolul adițional privind prevenirea, suprimarea și pedepsirea traficului de ființe umane, în special femei și copii.

Țara este, de asemenea, parte la Convenția europeană privind asistența juridică reciprocă în materie penală, Convenția europeană privind exercitarea drepturilor copilului, Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale etc.

Prevederile actelor internaționale au fost transpuse în cadrul legal național prin adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova în octombrie 2005 a Legii privind prevenirea și suprimarea traficului de ființe umane [20] și, ulterior, elaborarea și aprobarea documentelor normative pentru punerea sa în aplicare.

Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 [21] definește traficul de persoane ca o infracțiune în articolul 165, intitulat „Traficul de ființe umane”, și articolul 206, intitulat „Traficul de copii”. Codul penal al Republicii Moldova conține, de asemenea, dispoziții privind infracțiunile legate de traficul de persoane, cum ar fi utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane victime ale traficului de persoane (articolul 165¹), sclavia și condițiile similare sclaviei (articolul 167), munca forțată (articolul 168), scoaterea ilegală de copii din țară (articolul 207), recurgerea la prostituția practică de un copil (articolul 208²), proxenetismul (artico-

lul 220), publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora (articolul 213¹), traficul de organe, tesuturi și celule umane (articolul 158), organizarea cerșetoriei (articolul 302), organizarea migrației ilegale (articolul 362¹).

La nivel național, au fost înființate și dezvoltate organe consultative pentru a monitoriza și coordona activitatea autorităților de stat, a organizațiilor neguvernamentale și a organizațiilor internaționale: Comitetul național pentru combaterea traficului de ființe umane, Consiliul coordonator al agențiilor de aplicare a legii responsabile pentru combaterea traficului de ființe umane din cadrul Procuraturii Generale, Grupul mixt pentru analiza riscurilor în combaterea criminalității transfrontaliere, a traficului de persoane și a migrației ilegale, comitetele teritoriale responsabile de combaterea traficului de persoane și a echipelor teritoriale multidisciplinare.

Au fost create, de asemenea, structuri de stat specializate: Centrul pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, Biroul Procurorilor Specializați din cadrul Parchetului pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cazuri Speciale, Biroul Procurorilor Specializați al Sediului Procuraturii din Municipiul Chișinău, Grupul Național de Coordonare (sprijinit de surse externe până în august 2017) și Secretariatul permanent al Comitetului Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane din cadrul Cancelariei de Stat.

Pe de o parte, victimele și potențialele victime ale traficului de persoane au primit asistență și protecție în cadrul Sistemului Național de Referință, care are ca scop asigurarea unei organizări optime a protecției și asistenței victimelor traficului de persoane, implementarea măsurilor de prevenire a traficului de persoane și consolidarea eforturilor tuturor persoanelor implicate în prevenirea și controlul cu acest fenomen. Pentru dezvoltarea Sistemului Național de Referire, au fost create, instruite și echipate echipe teritoriale multidisciplinare, centre de asistență și protecție pentru victime și potențiale victime ale traficului de persoane și șase centre de cazare regionale, care oferă servicii victimelor și potențialelor victime ale traficului de persoane, finanțate de la bugetul de stat.

Agențiile de aplicare a legii și-au consolidat treptat capacitatea și eforturile de investigare și urmărire penală a cazurilor de trafic. Evaluatorii internaționali au salutat eforturile depuse de agențiile de aplicare a legii către cooperarea internațională, în special introducerea dispozițiilor legale pentru înființarea echipelor comune de anchetă și inițierea creării acestora cu unele state.

Decretul nr. 1625 din 10 iunie 2015 [22] a ratificat Acordul de cooperare între Republica Moldova și Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Justiție Penală (Eurojust) cu scopul consolidării cooperării dintre părți în lupta împotriva infracțiunilor grave, în special a criminalității organizate și a terorismului.

Instruirile oferite profesioniștilor din domeniul aplicării legii pe baza unei abordări multidisciplinare au fost extrem de apreciate, precum și eforturile depuse pentru investigarea și urmărirea penală a cazurilor penale, inclusiv a celor în care au fost implicați oficialii.

Armonizarea și sistematizarea datelor statistice este, de asemenea, un rezultat pozitiv important pentru analiza dinamicii și tendințelor traficului de persoane, precum și pentru monitorizarea stării lucrurilor în acest domeniu, care trebuie consolidată.

Pentru implementarea și monitorizarea eficientă a politicilor din acest domeniu, a fost elaborată o strategie de comunicare a Secretariatului permanent al Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane, cu implicarea persoanelor, a căror misiune este de a asigura comunicarea interinstituțională între toți participanții la lupta împotriva traficului de ființe umane și vizibilitatea / transparența rezultatelor obținute. Site-ul www.antitrafic.gov.md a devenit un instrument eficient de comunicare / informare.

Realizările Republicii Moldova în acest domeniu au fost posibile și prin asistența tehnică internațională oferită prin diferite proiecte și prin sprijinul valoros al partenerilor de implementare, dar Guvernul trebuie să depună eforturi suplimentare pentru a asigura durabilitatea rezultatelor.

Trebuie remarcat faptul că există încă fenomene socio-economice care favorizează traficul de persoane, precum sărăcia, șomajul, violența în familie, corupția etc, precum și criza economică din țările de destinație.

REZUMAT

Traficul de ființe umane, în conformitate cu interpretarea avansată a instrumentelor internaționale, este cadrul care acoperă toate formele așa-numitei „noi” sclavii. Include exploatarea muncii și alte forme de sclavie, cum ar fi comerțul cu organe, cerșitul forțat, crima forțată, precum și diverse forme de trafic pentru exploatare sexuală. De asemenea, nu este doar o activitate criminală, ci constituie și o încălcare gravă a drepturilor omului. Singura modalitate de a menține atenția asupra victimelor este de a garanta că acțiunile întreprinse pentru combaterea traficului de ființe umane nu se reduc doar la o problemă a migrației, ordinii publice sau luptei împotriva criminalității organizate.

În urma studiului realizat avem a conchide că:

- există dovezi substanțiale și convingătoare că traficul de ființe umane reprezintă o problemă gravă cu consecințe adverse imediate și pe termen lung pentru pentru familii, comunități și societate în ansamblu;
- eforturile de prevenire a traficului de ființe umane în Republica Moldova sunt esențiale, dar în mare parte insuficient susținute, necoordonate și neevaluate;
- eforturile de prevenire, identificare și reacție la traficul de ființe umane din Republica Moldova necesită abordări colaborative care se bazează pe capacitățile de bază ale persoanelor și entităților dintr-o serie de sectoare;
- eforturile de abordare a traficului de ființe umane din Republica Moldova trebuie să facă față cererii și persoanelor care comit și beneficiază de aceste infracțiuni.

Referințe:

1. Informal Note by the High Commissioner for Human Rights, at Ad Hoc Committee on the Elaboration of a Convention against Transnational Organized Crime, 1 iunie 1999, A / AC.254 / 16, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V99/845/67/PDF/V9984567.pdf?OpenElement>;
2. Human Rights Caucus, Recommendations and Comments on the Draft Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons (A / AC.254 / 4 / Add.3 / Rev.2), iulie 1999, p. 4; Testimony of Steven R. Galster, Director, Global Survival Network, before the Commission on Security and Cooperation in Europe (CSCE), 28 iunie 1999, www.hrlawgroup.org/site/program/traffic;
3. Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, Disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0036>
4. EU Human Trafficking Data Collection 2018, Lancaster University, European Commission, Disponibil la: http://www.anip.mai.gov.ro/ro/docs/Publicatii%20internationale/20181204_data-collection-study%20Data%20Collection%20on%20TIP%20in%20EU%202018.pdf;
5. United Nations. (2000, 15 noiembrie). Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children. Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. 2000, Disponibil: <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/ProtocolTraffickingInPersons.aspx> [Google Scholar];
6. Europol, Serious and Organized Crime Threat Assessment, <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/eu-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta-2013>;
7. Europol, Trafficking in Human Beings in the European Union, Knowledge Product, 2011, <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/trafficking-in-human-beings-in-the-european-union-2011.pdf>;
8. Eurostat, Trafficking in Human Beings, Statistical Working Paper, 2014, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-working-papers/-/KS-TC-14-008>; Explanatory report of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings (CETS No. 197), <https://rm.coe.int/16800d3812>;
9. Uniunea Europeană: Consiliul Uniunii Europene, Decizia-cadru 2002/629 a Consiliului privind combaterea traficului de ființe umane, 2002/629 / JAI, 19 iulie 2002;
10. KARTUSCH, A. (2001). Anti-Trafficking Legislative Review Reference Guide. OSCE ODIHR <https://www.osce.org/odihr/23749>;

11. OSCE-Moldova. (2016). Misiunea OSCE în Moldova susține piesele de teatru pentru a sensibiliza traficul de ființe umane. Chișinău: OSCE;
12. MAHMOUD, T. O. și Trebesch, A. C. (2010). The economics of human trafficking and labor migration: micro-evidence from Eastern Europe. *Journal of Comparative Economics*, 38 (2), <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0147596710000028>;
13. Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 164-167 / 812 2 din 9 decembrie 2005 [Republica Moldova], nr. 241-XVI, 20 octombrie 2005. Disponibil: <http://www.refworld.org/docid/4c3d839f2.html>;
14. Raport național privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru 2012, Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de ființe umane Secretariat permanent, 17 iulie 2013. Disponibil: <http://www.antitrafic.gov.md/libview.php?l=ro & idc=30 & id=189 & t=/15>. Rapoarte / Rapoarte-naționale / RAPORT-NAȚIONAL-privind-prevenirea-și-combaterea-trafficului-în-ființe-umane-pentru-2012;
16. Raport național privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru 2017, Comitetul Național pentru Combaterea 3 Traficului de ființe umane Secretariat permanent Disponibil: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr07_148.pdf;
17. Raport National de realizare a politicii de prevenire si combatere a traficului de fiinte umane pentru anul 2018, Disponibil:https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_national_2018_coordonat_cu_infografic_revizuit_pe_intern.pdf;
18. Legea nr. 241 din 2010.2005, privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, publicata in Monitorul Oficial nr. 164-167, art. 812, versiune actualizata in baza LP 32 din 16.03.2018, MO126-132/20.04.2018 art.249, Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=107319&lang=ro#,
19. Cod nr. 986 din 18.04.2002, Codul Penal al Republicii Moldova, publicat in 14.04.2009, in Monitorul Oficial nr. 72-74, art. 195, Modificat prin *LP165 din 10.09.20*, *MO259-266/09.10.20 art.547*; în vigoare 09.11.20, Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=123534&lang=ro#,
20. Decretul nr. 1625 din 10 iunie 2015, privind promulgarea Legii pentru ratificarea Acordului de cooperare dintre Republica Moldova și Eurojust, Publicat : 19-06-2015 în Monitorul Oficial Nr. 150-159 art. 318, Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=77243&lang=ro;